

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
(Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη

Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Παραδοτέο

Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2^{ης} ομάδας περιοχών Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη – ΠΠΒ02»

Ομάδα περιοχών Natura Περιφερειακών Ενοτήτων Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Λακωνίας (μέρους)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Έκδοση 2^η, 5/12/2025

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 10 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)” και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Σκώκου Ν., Χλύκας Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΔ3 (Μετρόφυλλα). «Μέτρα Διαχείρισης για την “Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη»». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 81 σελ.

This document may be cited as follows:

Skokou N., Chlykas N., Deliverable PD3. «Management Measures for the “Biodiversity Protection Area of Geraneion Mountains »». Min. Of Environment and Energy, NERCO - N. CHLYKAS AND ASSOCIATES SA, Athens, 81 p.

Μελέτη 10: : «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών

Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνεια όρη – ΠΠΒ02»

(παραδοτέο ΠΔ3 - Μετρώφυλλα)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Σύνταξη	Έλεγχος	Έγκριση
Ονόματα υπεύθυνων σύνταξης	Ονόματα υπεύθυνων ελέγχου	Ονόματα υπεύθυνων έγκρισης
Σκώκου Ν., Κρινά, Ν.	Χλύκας Ν.	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Ζαγκλιαβού Σταυρούλα Χριστοπούλου Παναγιώτα
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
ΠΔ3 (Τεύχος ΜΑ) Έκδοση 2 ^η		5/12/2025

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Χλύκας Νικόλαος	Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος	Συντονιστής Έργου
Σκώκου Θεοδώρα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ MSc Οικονομία Αειφόρος Ανάπτυξη Περιβάλλον και GIS Πανεπιστήμιο Μπάρι Ιταλίας	Βοηθός Συντονιστή
Σταματούκος Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Περιφερειακής Ανάπτυξης/ Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών Παντείου Πανεπιστημίου	Ειδικός Επιστήμονας Χλωρίδας/ Τύπων Οικοτόπων
Μπαρμπούτης Χρήστος	Πτυχίο Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Ορνιθοπανίδας
Παραγκαμιάν Καλούστ	Πτυχιούχος Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Πανίδας
Ξυστράκης Φώτιος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Albert-Ludwigs Universität	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε χερσαίους τύπους οικοτόπων – Ζωνοποίηση – Διαχειριστικές δράσεις
Γεωργίου Κυριάκος	Διδάκτωρ Βιολογίας – Φυσιολόγος Φυτών Διδακτορικό Δίπλωμα Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών Κλάδος Βιολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών Πτυχίο Φυσιολογίας και Γεωγραφίας Πανεπιστήμιο Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Βαβύλης Δημήτριος	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Μπούνας Αναστάσιος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών ΑΠΘ Διδάκτωρ Μοριακής Οικολογίας και Γενετικής της Διατήρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Καυκαλέτου- Ντιέζ Άρτεμις- Γεωργία- Γκιζέλα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων ΔΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης «Περιβαλλοντική Βιολογία - Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων»	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα χειροπτεροπανίδας - θηλαστικών
Αδαμοπούλου Χλόη- Άννα	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Ελευθεράκος Κάρολος	Πτυχιούχος Βιολογίας και Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Αναστασίου Ιωάννης	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (έντομα)
Παρμακέλης Αριστείδης	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στη Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (γαστερόποδα)
Ραδέα Κανέλλα	Πτυχιούχος Βιολογίας και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (υδρόβια γαστερόποδα)

«Εκπόνηση ΕΠΜ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000»
Μέτρα Διαχείρισης για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γεράνια όρη

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Οικονόμου Ανθή	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών, ΑΠΘ Διδακτορικός τίτλος Τμήματος Βιολογικών Επιστημών και Τεχνολογιών, Σχολή Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα ιχθυοπανίδας
Κουτσούμπας Δρόσος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Διδάκτωρ Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών, Α.Π.Θ.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος
Μαρκαντωνάτου Βασιλική	Διδάκτωρ Έρευνας στην Θαλάσσια Βιολογία και Οικολογία του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου της Μάρκε, Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στα Θαλάσσια Οικοσυστήματα/ Βιολογικοί Πόροι Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Πτυχιούχος Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος – Πιέσεις & Απειλές - Επιτρεπόμενες χρήσεις και Διαχειριστικές δράσεις
Σίνη Μαρία	Δρ. Θαλάσσιας Οικολογίας Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου «Οικολογία και ποικιλότητα κοραλλιογενών βιοκοινοτήτων στο Αιγαίο» (BSc) Marine Biology and Coastal Ecology Plymouth University Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Marine and Fisheries Science: for the sustainable management of living marine resources University of Aberdeen Scotland UK	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (Monachus monachus), θαλάσσιων ασπονδύλων και θαλάσσιας χλωρίδας
Τενεκετζής Κωνσταντίνος	Πτυχιούχος Τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων Σχολής Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης (M.Sc.) «Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών» Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός στα είδη θαλάσσιων χελωνών (Caretta caretta, Chelonia mydas) – Διαχείριση παράκτιων οικοσυστημάτων
Τρυγόνης Βασίλειος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Δίπλωμα Μηχανολόγου Μηχανικού Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα «Υποβρύχια και Θαλάσσια Τεχνολογία» Cranfield University School of Industrial and Manufacturing Science United Kingdom	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (κητώδη)
Ζέρβας Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Τεχνικοί Έλεγχοι
Μπαλάφα Χριστίνα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου» Κατεύθυνση: "Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών"	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Δασικοί τύποι οικοτόπων - Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Πιέσεις Απειλές – Διαχειριστικές Δράσεις
Παπανικολάου Γεώργιος	Πτυχίο Γεωπονικών Σπουδών Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Διδάκτορας Τμήματος Γεωπονίας Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γεωργική Παραγωγή – Έργα αγροτικής ανάπτυξης
Κρινά Αναστασία	Πτυχίο Δασοπονίας ΤΕΙ Καρπενήσιου Μεταπτυχιακό δίπλωμα Αειφορικής Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του Πανεπιστημίου Πατρών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό και ανθρωπογενές περιβάλλον – Οικοσυστημικές υπηρεσίες – Σύνθεση και επιμέλεια κειμένων – Διαχειριστικές Δράσεις
Μαρσέλλος Θεόδωρος	Πτυχίο Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Υδρολογία – Έργα Ανάπτυξης – Γενική περιγραφή – Στόχοι διαχείρισης
Πανταζόπουλος Γεώργιος	Πτυχίο Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων ΤΕΙ Πειραιά	Μέλος Ομάδας Μελέτης / GIS – Βάσεις Δεδομένων – Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων	7
	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	7
	Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γεράνεια όρη	10
	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	13
	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	16
2	Μέτρα διατήρησης ειδών	19
	Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρειθρών και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>	19
	Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>	22
	Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής	25
	Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>	27
	Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	29
	Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)	31
	Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>	33
	Βιολογική μελέτη του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>	35
3	Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών	37
	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον	37
4	Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης	43
	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση	43
	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	47
5	Άλλα μέτρα	49
	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	49
	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	52
	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	55
	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	58
6	Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα	61
	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	61
	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	64
	Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	69
	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	72

	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	74
	Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής.....	76
7	Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης	78
	Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	78

1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτηματος είδους. Μπορεί να υποθεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτηματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη

γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000€ Φάση Β: 50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαίτηματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.

Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών. Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου N2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.

Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψιν η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτηθεί) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.

Φάση Α': Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαίτηματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).

Φάση Β': Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.

Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0801
Ονομασία Μέτρου:
Προστασία και αποκατάσταση καμένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 9540 στα Γεράνεια όρη
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αξιολόγηση του βαθμού αποκατάστασης (φυσική και τεχνική αναγέννηση) του Τ.Ο. 9540 μετά την καταστροφή από πυρκαγιά και προτάσεις θέσεων και κατάλληλων διαχειριστικών δράσεων σε περιοχές όπου δεν καταγράφεται ικανοποιητική αναγέννηση. Άμεσα αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB08
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Καμένες εκτάσεις από την πυρκαγιά του 2021
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 9540
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.2, A.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει σημαντική επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την αναγέννηση της χαλεπίου πεύκης σε περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιές [Neeman G, Arianoutsou M (2021). Mediterranean Pines – Adaptations to Fire. In: Pines and Their Mixed Forest Ecosystems in the Mediterranean Basin (Neeman G, Osem Y Eds.). Springer International Publishing, Cham, pp. 457-480] Επίσης, πρόσφατες μελέτες έχουν εντοπίσει συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία αφορούν σε ανάγκες έργων για την αντιμετώπιση μεταπυρικών φαινομένων πλημμυρικών παροχών [Filis C, Ioanna Spyrou N, Diakakis M, Kotroni V, Lagouvardos K, Papagiannaki K, Vassilakis E, Milios D, Lekkas E, (2020). Post-wildfire flash flooding in small mountainous catchments: post-fire effects and characteristics of the November 2019 flash flood in Kineta, Greece. p. 5501] και τη διάβρωση [Vassilakis E, Farangitakis G-P, Christopoulou A, Antoniou V, Arianoutsou M, (2019). Assessment of different methods for the quantification of soil erosion risk after fire: a case study from Geraneia Mt., central Greece. Geophysical Research Abstracts] στην περιοχή. Έχει υλοποιηθεί σειρά αντιδιαβρωτικών & αντιπλημμυρικών έργων με την κατασκευή κορμοδεμάτων και κορμοπλεγμάτων κατά το έτος 2022.

Όμως χρειάζεται συστηματική μελέτη των συγκεκριμένων οικοσυστημάτων για να καθοριστούν ακριβείς θέσεις στις οποίες υπάρχει η ανάγκη επεμβάσεων αποκατάστασης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
A' Φάση: Εντοπισμός περιοχών που χρήζουν αποκατάστασης - Δύο έτη
B' Φάση: Υλοποίηση δράσεων αποκατάστασης καμένων εκτάσεων
Γ' Φάση: Παρακολούθηση δράσεων αποκατάστασης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
500.000€ (αν απαιτηθούν δράσεις αποκατάστασης)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ο τύπος οικοτόπου 9540 καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις εντός της ΕΖΔ . Σημαντικό τμήμα της έκτασης του τύπου οικοτόπου καταστράφηκε από την τελευταία μεγάλη πυρκαγιά στην περιοχή. Δεν έχει πραγματοποιηθεί αναλυτική εκτίμηση της μεταπυρικής εξέλιξης των οικοσυστημάτων χαλεπίου πεύκης στην περιοχή και δεν έχουν επισημανθεί συγκεκριμένες θέσεις στις οποίες πρέπει να πραγματοποιηθούν επεμβάσεις αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου. Ήδη στην περιοχή έχουν παρατηρηθεί πλημμυρικά φαινόμενα ενώ ο κίνδυνος της διάβρωσης των εδαφών είναι αισθητός. Είναι απαραίτητη η οργάνωση δικτύου παρακολούθησης της φυσικής αναγέννησης των καμένων εκτάσεων από το οποίο θα αντληθούν τα βασικά δεδομένα αναφορικά με τις περιοχές που χρήζουν επεμβάσεις αποκατάστασης.

Η πεύκη είναι σπερματοαναγεννητικό φυτό και ως εκ τούτου η γνώση της αναπαραγωγικής βιολογίας του είδους (σχηματισμός κώνων, διασπορά, μακροβιότητα, βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων) είναι ιδιαίτερα σημαντική για την μεταπυρική αναγέννηση. Επιπρόσθετα, η μελέτη μικροκλιματικών συνθηκών αποτελεί ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την προστασία και τη διαχείριση όχι μόνον των νεαρών, φυσικά αναγεννημένων συστάδων αλλά και ευρύτερα των δασών της χαλεπίου πεύκης. Το γνωσιακό επίπεδο αναφορικά με την μεταπυρική εξέλιξη δασών χαλεπίου πεύκης είναι υψηλό [Ne'eman G, Aríanoutsou M (2021). Mediterranean Pines – Adaptations to Fire. In: Pines and Their Mixed Forest Ecosystems in the Mediterranean Basin (Ne'eman G, Osem Y Eds.). Springer International Publishing, Cham, pp. 457-480.]. Αυτή η γνώση είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση δράσεων που ως στόχο θα έχουν την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου στην περιοχή με συγκεκριμένες επεμβάσεις μικρής ή μεσαίας κλίμακας, όπου αυτό κρίθει απαραίτητο.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέα μελέτης
2. Αριθμός μόνιμων επιφανειών παρακολούθησης μεταπυρικής εξέλιξης
3. Έκταση που υλοποιούνται δράσεις αποκατάστασης, αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 4.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθηση. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο. Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου. Ενδεικτική Βιβλιογραφία Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.

Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. *Biological Invasions*, 12, 3525-3549.

Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης 2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται 3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη 4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο 92C0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθηση συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1 έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α :Κόστος 10.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 5.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 5.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 20.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (<i>Ceratocystis platani</i>) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων. Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκριζώνονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος. Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις: Φάση Α': Περιλαμβάνει: α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα. β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενεργειών σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να

υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.

Περιλαμβάνονται:

- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίας, της Περιφέρειας και των Δήμων.

Παραδοτέα:

A.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0

A.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης

A.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί

A.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης

A.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Β': Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.

Παραδοτέα:

B.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας

B.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης

B.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα

Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπίζονται θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει:

- Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής.
- Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm).

Παραδοτέα:

B.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης

Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπίζονται θέσεις με προσβολή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0101
Ονομασία Μέτρου:
Διατήρηση και διαχείριση κράσπεδων, αβαθών ρείθρων και πλευρικών ανοιγμάτων στους δασικούς δρόμους των Γερανείων Ορέων για τη διατήρηση του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χειρισμοί και δράσεις επί δασικών δρόμων και παρακείμενων ανοιγμάτων για τη διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους ενδιαιτήματα <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB01, CB15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of <i>Stachys virgata</i> (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - <i>Phytotaxa</i> 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης) (Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος. Οι επιτόπιες δράσεις από Μάιο έως Ιούλιο)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: 1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Μαΐου – αρχές Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25305CW0204).
Φάση Β: 2 ή 3 φορές, ανά 3-4 έτη, εντός αν υπάρχει ανάγκη για άμεση συντήρηση του δασικού δρόμου για άλλους λόγους (π.χ. διατήρηση της βατότητας).
Φάση Γ: Διάρκεια φάσης: 5-6 συνεχόμενες διετίες και ενόσω η φάση Β βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CW0204, MM25305CB0102
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
10.000€ -15.000€ (αναλόγως με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου).
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και μπορεί να συνδυαστεί πολύ καλά με δράσεις συντήρησης δασικών δρόμων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο έπεται της υλοποίησης του μέτρου MM25305CW0203, ενώ δύναται να υλοποιηθεί παράλληλα με τα μέτρα MM25305CW0204 και MM25305CB0102.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα κράσπεδα των δασικών δρόμων, ιδιαίτερα οι θέσεις με ικανό φωτισμό, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα ενδιαιτήματα της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> στην περιοχή GR2530005 των Γερανείων Ορέων. Σκοπός του μέτρου είναι η διατήρηση των υπαρχόντων κρασπέδων και πλευρικών ανοιγμάτων των δασικών δρόμων, η αποφυγή της εγκατάστασης πυκνής ξυλώδους βλάστησης σε αυτά και η δημιουργία, όπου κάτι τέτοιο είναι δυνατό, πλευρικών ανοιγμάτων και πλατωμάτων. Αυτή η δράση αποσκοπεί αφενός στη διατήρηση ενός πληθυσμού σε παρόντα χρόνο και αφετέρου στην διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων ατόμων στα δημιουργημένα ενδιαιτήματα. Το εδαφικό υλικό που θα συλλέγεται κατά τις εργασίες συντήρησης των δασικών δρόμων μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη δράση MM25305CB0102. Παραθέεται το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του μέτρου: Α) Καταγραφή και αξιολόγηση των πληθυσμών της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων (σε συνδυασμό με το μέτρο MM25305CW0203 και MM25305CW0204) και επιλογή των σημείων δράσης. Διάρκεια φάσης: 1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας (μέσα Μαΐου – αρχές Ιουλίου, συνδυασμός με το μέτρο MM25305CW0204). Β) Συντήρηση των δασικών δρόμων με τέτοιο τρόπο ώστε τα υλικά της αποκομιδής να μην αποθέτονται στα κράσπεδα του δρόμου, στην περίπτωση που εκεί εμφανίζονται άτομα της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>. Στην περίπτωση που δεν εμφανίζονται επιτόπιοι πληθυσμοί, τότε τα υλικά μπορούν να αποθεθούν στις πλευρές του δρόμου ώστε να εξυπηρετήσουν ενέργειες παρεμφερείς με τη δράση MM25305CB0102.

Διάρκεια φάσης: 2 ή 3 φορές, ανά 3-4 έτη, εντός αν υπάρχει ανάγκη για άμεση συντήρηση του δασικού δρόμου για άλλους λόγους (π.χ. διατήρηση της βατότητας).

Γ) Ανά διετία παρακολούθηση της εμφάνισης/διατήρησης/αύξησης του πληθυσμού της *Centaurea attica subsp. megarensis* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων κατά τους μήνες Μάιο και Ιούνιο στα πεδία υλοποίησης της ενέργειας.

Διάρκεια φάσης: 5-6 συνεχόμενες διετίες και ενόσω η φάση Β βρίσκεται επίσης σε εξέλιξη.

Δ) Συνολική αποτίμηση της δράσης κατά το τέλος της πρώτης εξαετίας και κατά την ολοκλήρωση εφαρμογής της δράσης στο τέλος της 12ετίας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται
2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται
3. Έκταση με παρουσία του υποείδους <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i> που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CB0102
Ονομασία Μέτρου:
Τεχνητή δημιουργία αναταράξεων του εδάφους με αφαίρεση ή προσθήκη εδαφικού υλικού για τη διατήρηση του υποείδους <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία μικρών χωμάτινων αποθέσεων ως σημείων ενίσχυσης της αποίκισης του υποείδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB01, CB15
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών, Μέτρα διαχείρισης ειδών,
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of <i>Stachys virgata</i> (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - <i>Phytotaxa</i> 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης) (Το μέτρο έχει εφαρμογή όλο το έτος. Η παρακολούθηση υλοποιείται ανά διετία)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 2 έτη - διάρκεια 2-3 εβδομάδων. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Β: 2 έτη - διάρκεια έως 1 μήνα. Πιθανή επανάληψη μετά 4-5 έτη. Φάση Γ: 5 συνεχόμενες διετίες και μετά την έναρξη της φάσης Β.
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2, 3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CB0101, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
4.000-6.000 € (ανάλογα με τον αριθμό των τοπικών εφαρμογών του μέτρου)
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και μπορεί να συνδυαστεί πολύ καλά με δράσεις συντήρησης δασικών δρόμων
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μικρό έως ελάχιστο πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του έργου
Άλλες πληροφορίες
Να αποφευχθεί η υλοποίηση της δράσης κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, καθώς και σε επικλινές έδαφος. Το μέτρο συνδυάζεται και με τα μέτρα MM25305CW0203 και MM25305CW0204.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο εκμεταλλεύεται την παρατήρηση πως σημαντικός αριθμός φυτών της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> εγκαθίσταται σε θέσεις που έχουν υποστεί διαταραχή, ιδιαίτερα εξαιτίας χωματοουργικών έργων. Μπορεί να λειτουργήσει συνεργικά με το μέτρο MM25305CB0101, με την έννοια ότι τα εδαφικά υλικά κατά τη συντήρηση δασικών δρόμων μπορούν να αποτεθούν σε μικρές ποσότητες και σε συγκεκριμένες θέσεις, ώστε να λειτουργήσουν ως μικρά, τεχνητά επιχωματικά δημιουργήματα, πάνω στα οποία αναμένεται να εγκατασταθούν φυτά της <i>Centaurea</i>. Τέτοιες μικρές χωμάτινες δομές μπορούν να δημιουργηθούν σε άκρες δρόμων (όπου το πλάτος εκατέρωθεν του οδοστρώματος το επιτρέπει), σε παρυφές δάσους, στα άκρα μικρών λιβαδιών και σε άλλα μη επικλινή μέρη. Επιλέγονται φωτεινές θέσεις. Οι περιοχές από όπου το έδαφος έχει αφαιρεθεί μπορεί επίσης να τεθούν υπό παρακολούθηση και να αξιολογηθούν τα φυτά της <i>Centaurea</i> που εγκαθίστανται εκεί, παρεμφερώς με τις επιχωματώσεις. Το μέτρο συνδυάζεται και με τα MM25305CW0203 και MM25305CW0204, καθώς η δράση έχει εφαρμογή κοντά σε υπαρκτούς πληθυσμούς του υποείδους. Πιο αναλυτικά, υποδεικνύονται οι ακόλουθες φάσεις του μέτρου: Φάση Α: Επιλογή κατάλληλων γεωμορφολογικών θέσεων, κοντά σε πληθυσμούς του υποείδους (μέτρο MM25305CW0204) και οριοθέτηση μικρών τμημάτων επίπεδου εδάφους (έπεται της καταγραφής και χωροθέτησης των πληθυσμών του υποείδους, ως αποτέλεσμα της δράσης MM25305CW0203). Οι θέσεις μπορεί να αποτελούνται από κύκλους διαμέτρου 3-5 m και η επιχωμάτωση μπορεί να φθάσει το ύψος των 30-50 cm. Φάση Β: Μεταφορά μικρών ποσοτήτων εδαφικού, σερπεντινικού υποστρώματος στις επιλεγμένες θέσεις, με τη βοήθεια χωματοουργικών μηχανημάτων (έπεται της καταγραφής και χωροθέτησης των πληθυσμών του υποείδους, ως αποτέλεσμα της δράσης MM25305CW0203). Το εδαφικό υλικό μπορεί να συλλεχθεί από κλιπύες ή από σημεία όπου υπάρχουν διατομές πλαγιών για την εξυπηρέτηση των δασικών δρόμων, ή από τους ίδιους τους δασικούς δρόμους. Το υλικό μπορεί να αφηθεί με τη μορφή κώνου ή να πλατυνθεί στην κορυφή του. Αν υπάρχει η δυνατότητα, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν επιχωματικά έργα διαφορετικών διαστάσεων,

που θα βοηθούσαν στη μεταξύ τους σύγκριση σε σχέση με την επιτυχία αποίκισης από *Centaurea*.

Φάση Γ: Ανά διετία παρακολούθηση της παρουσίας / διατήρησης / αύξησης του πληθυσμού της *Centaurea attica* subsp. *megarensis* μέσω επιτόπιων παρατηρήσεων στα επιχώματα κατά τον Μάιο/Ιούνιο του έτους. Ταυτόχρονη αξιολόγηση της ποιότητας του επιχωματικού έργου.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιούνται
2. Μήκος δασικών δρόμων που συντηρούνται
3. Έκταση με παρουσία του υποείδους *Centaurea attica* subsp. *megarensis* που εμφανίζονται στα κράσπεδα δασικών δρόμων και υλοποιούνται διαχειριστικά μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CC0301
Ονομασία Μέτρου:
Στοχευμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της εγκατάστασης και λειτουργίας των αιολικών πάρκων στα είδη χειροπτέρων της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC03
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικό, παρεμβάσεις με τη μορφή έργου
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 - Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας των ΑΣΠΗΕ εντός ή πλησίον της συγκεκριμένης GR
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Την δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει κάποια πανάκεια δράση για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων της αιολικής ενέργειας στα χειρόπτερα, για τον λόγο αυτό πρέπει να αναζητούνται και να εφαρμόζονται οι επικαιροποιημένες και νέες μέθοδοι που προφέρει η διεθνής βιβλιογραφία
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ και εξωτερικοί συνεργάτες
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διενέργεια εργασιών πεδίου και συνακόλουθη ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις των ΑΣΠΗΕ στα χειρόπτερα. Οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση και λειτουργία των ΑΣΠΗΕ, τη συνέχιση των ηχογραφήσεων τόσο κατά την φάση εγκατάστασης όσο και κατά την φάση λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017). Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των χειροπτέρων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων. 2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος 3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CS0101
Ονομασία Μέτρου:
Ex situ καλλιέργεια και διατήρηση για το υποείδος <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διατήρηση πληθυσμών του υποείδους σε καλλιέργεια-τράπεζες σπερμάτων / Διάθεση πολλαπλασιαστικού υλικού για πιθανές δράσεις επαναεισαγωγής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05, M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κατανόηση του τρόπου καλλιέργειας του υποείδους και βεβαίωση ορθόδοξης συμπεριφοράς των σπερμάτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1 έτος, Φάση Β: 4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:

3
Φορέας υλοποίησης:
Βοτανικός Κήπος / Φορέας στον οποίο ανήκει η Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
1.000-2.000 € (Προμήθεια υλικών καλλιέργειας και εργαστηριακών αναλωσίμων)
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνητικό με Βοτανικό Κήπο ή/και Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κατανόηση της βιολογίας του υποείδους προκειμένου να επιτευχθεί επιτυχημένη καλλιέργεια.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η <i>ex situ</i> διατήρηση και καλλιέργεια του υποείδους <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> αποσκοπεί αφενός στη μόνιμη και μακροχρόνια καλλιέργεια ατόμων σε Βοτανικούς Κήπους και αφετέρου στη μακροχρόνια φύλαξη των καρπών της (αχαινίων) σε Τράπεζα Σπερμάτων. Οι δύο αυτές δράσεις μπορούν να εναλλάσσονται, δηλαδή τμήμα των καρπών που φυλάσσονται σε Τράπεζα Σπερμάτων μπορούν να φυτρώσουν και να δώσουν φυτά καλλιέργειας και οι συλλεγμένοι καρποί από την καλλιέργεια ανανεώνουν το υλικό στις Τράπεζες Σπερμάτων. Η μέχρι στιγμής (περιορισμένη) εμπειρία δείχνει ότι οι καρποί της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> φυτρώνουν εύκολα και σε υψηλό ποσοστό, εφόσον δεν έχουν καταναλωθεί εσωτερικά από καρποφάγα έντομα. Προτείνεται οι επιμέρους πληθυσμοί του υποείδους να καλλιεργούνται ξεχωριστά και όχι σε ανάμιξη (ως δράση διατήρησης της συγκεκριμένης γενετικής τους ποικιλότητας). Περαιτέρω, με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να διατηρείται η παραλλακτικότητα στον χρωματισμό των ανθιδίων που έχει παρατηρηθεί σε διαφορετικές θέσεις του υποείδους. Προτείνεται συνέργεια με το μέτρο MM25305CW0204 (μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των καρπών). Η παρουσία επιμέρους πληθυσμών της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> σε σταθερή καλλιέργεια επιτρέπει πιθανές δράσεις επανα-εισαγωγής του υποείδους τοπικά, ιδιαίτερα αν βεβαιωθεί καταστροφή των φυσικών πληθυσμών εξαιτίας πυρκαγιών. Ως φορέας εφαρμογής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας του μέτρου προτείνονται 2 Βοτανικοί Κήποι σε κοντινή απόσταση προς τους φυσικούς πληθυσμούς του υποείδους και με παρεμφερή κλιματικά χαρακτηριστικά. Με βάση πειραματικές καλλιέργειες μικρής κλίμακας, το σερπεντινικό υπόστρωμα δεν είναι απαραίτητο για την <i>ex situ</i> καλλιέργεια του φυτού. Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Έπενδυση Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή ειδών χερσαίων θηλαστικών (πλην χειροπτέρων)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια έρευνας με σκοπό την καταγραφή των θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) της περιοχής με χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων. Διερεύνηση της παρουσίας ή μη του Λύκου στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Canis lupus</i> , <i>Canis aureus</i> , <i>Lutra lutra</i> και άλλα είδη θηλαστικών
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Έπενδυση Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα θηλαστικά στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης των θηλαστικών της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Ιδιαίτερα, στο πλαίσιο του μέτρου θα διερευνηθούν ανεπιβεβαιώτες αναφορές για παρουσία λύκου στην περιοχή ώστε να γίνει κατανοητό το καθεστώς παρουσίας του εφόσον οι αναφορές αυτές επιβεβαιωθούν. Σημαντική κρίνεται και η λήψη επαρκών δεδομένων ώστε να γίνει πληθυσμιακή εκτίμηση και καταγραφή των πιέσεων και απειλών των ειδών θηλαστικών στην συγκεκριμένη περιοχή. Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν (αναζήτηση και καταγραφή βιοδηλωτικών στοιχείων, κ.ά.) θα είναι σύμφωνες με την διεθνή βιβλιογραφία και θα καλύπτουν το σύνολο της περιοχής.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου 2. Ετήσιες σχετικές αναφορές

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης διατήρησης του υποείδους <i>Centaurea attica ssp. megarensis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αξιολόγηση τρέχουσας πληθυσμιακής και χωρικής κατάστασης του υποείδους. Πολύ σημαντική προπαρασκευαστική δράση μετά από πυρκαγιές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις από την πυρκαγιά
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Centaurea attica subsp. megarensis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Constantinidis Th., Kalpoutzakis E. & Kougioumoutzis K. 2015: The rediscovery of <i>Stachys virgata</i> (Lamiaceae), a rare endemic of Peloponnisos, Greece: taxonomy, distribution, karyology and conservation. - <i>Phytotaxa</i> 218 (3): 241–252. Η εφαρμογή απαιτεί σχεδιασμό και παρακολούθηση της εξέλιξης της βλάστησης και ειδικό προγραμματισμό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1 έτος με έρευνα πεδίου την περίοδο ανθοφορίας/καρποφορίας (μέσα Μαΐου – τέλη Ιουλίου, πιθανός συνδυασμός με τα μέτρα MM25305CW0204, MM25305CS0101).
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CB0101, MM25305CB0102, MM25305CW0204
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (έργο εποπτείας)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε συνδυασμό με τα μέτρα MM25305CW0204 και MM25305CS0101
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μεγάλες διαταραχές της βλάστησης στη σερπεντινική περιοχή των Γερανείων, ιδιαίτερα η εκδήλωση πυρκαγιών, μπορούν να επηρεάσουν την αφθονία των ατόμων και την κατανομή των πληθυσμών της <i>Centaurea attica subsp. megarensis</i> . Κάτι τέτοιο πιθανολογείται ότι συνέβη μετά τη μεγάλη πυρκαγιά του 2021 στα Γεράνεια Όρη. Για να έχουν εφαρμογή τα διαχειριστικά μέτρα που ακολουθούν, χρειάζεται να αποτυπωθούν οι υπάρχοντες πληθυσμοί του υποείδους στην τρέχουσα κατάσταση. Αν υπάρχουν ήδη ικανοποιητικά δεδομένα (π.χ. μέσω του έργου Εποπτείας των Ειδών Κοινοτικού Ενδιαφέροντος) τότε ακολουθείται η υλοποίηση των μέτρων MM25305CB0101, MM25305CB0102, MM25305CW0204 και MM25305CS0101. Σε διαφορετική περίπτωση προτείνεται το συγκεκριμένο παρασκευαστικό μέτρο που ορίζεται ως η καταγραφή και αποτύπωση της τρέχουσας κατάστασης των φυτών/πληθυσμών του υποείδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Βιολογική μελέτη του υποείδους <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Επιτόπια και εργαστηριακή μελέτη του υποείδους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κυρίως 9540, 951B, διαταραγμένες θέσεις
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05, M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Ερευνητική δραστηριότητα
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Κωνσταντινίδης Θ. 2009: <i>Centaurea attica</i> Nyman subsp. <i>megarensis</i> (Halácsy & Hayek) Dostál, σελ. 211-213. Στους: Φοίτος Δ., Κωνσταντινίδης Θ. & Καμάρη Γ., Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, τόμος 1, Α – Δ. Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0203, MM25305CB0101, MM25305CB0102

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Πανεπιστήμιο / Ερευνητικό Κέντρο
Εκτιμώμενο Κόστος
8.000-9.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εφαρμογή μέσω επιστημονικής ομάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επαρκής επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη η εργασία πεδίου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται πρόβλημα κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε συνδυασμό με τα μέτρα MM25305CW0203, MM25305CB0101 και MM25305CB0102. Για την υλοποίησή του απαιτείται η πρότερη εφαρμογή του μέτρου MM25305CW0203.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί στην αναζήτηση, διερεύνηση ή/και επικαιροποίηση βιολογικών χαρακτηριστικών της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> και ιδιαίτερα στη διερεύνηση της επίδρασης των δασικών πυρκαγιών στο φυτό και τους πληθυσμούς του. Είναι επίσης χρήσιμο να διερευνηθεί αν κάποιοι από τους πληθυσμούς της (π.χ. αυτοί με κίτρινα ανθίδια) είναι το αποτέλεσμα υβριδισμού (π.χ. με την <i>Centaurea pelia</i>). Το συγκεκριμένο μέτρο περιλαμβάνει και επεκτείνει τη "μελέτη βάσης" για το υποείδος. Περισσότερο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει: • Αναζήτηση πληθυσμών της <i>Centaurea attica</i> subsp. <i>megarensis</i> στο πεδίο, προσδιορισμός των πληθυσμιακών μεγεθών και της περιοχής κατάληψης του υποείδους. Ιδιαίτερη μέριμνα σε θέσεις που έχουν επηρεαστεί από πυρκαγιές ή έχουν μείνει άκαφτες (συνδυασμός και μετεξέλιξη του MM25305CW0203) • Μελέτη της φαινολογίας του υποείδους και καταγραφή του χρωματισμού της στεφάνης • Προσδιορισμός των πιέσεων και των απειλών για τον κάθε επιμέρους (υπο)πληθυσμό • Μελέτη του τρόπου αναπαραγωγής και της αναπαραγωγικής επιτυχίας του φυτού • Μελέτη του τρόπου διασποράς των καρπών στο πεδίο • Μελέτη της φυτρωτικής ικανότητας και των συνθηκών φύτρωσης των καρπών in vitro • Μελέτη της επίδρασης που έχουν οι δασικές πυρκαγιές στη διατήρηση των πληθυσμών των φυτών, καθώς και στις διαδικασίες αναγέννησης, εγκατάστασης ή/και επέκτασης των πληθυσμών του • Πιθανή γενετική μελέτη του υποείδους • Συνέργειες με τα μέτρα MM25305CW0203, MM25305CB0101 και MM25305CB0102.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του.

3 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Γ.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι) .
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 μήνες (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία)
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική Υπηρεσία, Αρχαιολογική Υπηρεσία, ΟΤΑ)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς. Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα: - Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, , τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κλπ), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία. - Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή) - Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη. Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής. - Προσδιορισμό ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων. - Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.

Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό τουρισμό, λάτρες του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού κλπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας

Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." *Journal of Park & Recreation Administration* 19.1 (2001). Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.

Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:

1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):

Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.) ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών)/ Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκετρώνοντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες

διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη :

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.

- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.

- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους

- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος

- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.

- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες

- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».

- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.

- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιολογικά στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασίας της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής

- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιολογικά σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.

- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.

- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και επιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των

επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιόλια, τηλεσκόπια κ.α. Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιοι λιθόδητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη για κάδους απορριμμάτων.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους.

7. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα

8. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία

- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων

- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο: Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

Παραδοτέα Φάση Α:

Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας

Παραδοτέα Φάση Β:

Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.

Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κλπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας

3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων

4. Γεωχωρική βάση δεδομένων

5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης

6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

4 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής : Α. Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

Β. Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι :

- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαιτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

- Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.

- Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφιση της κ.λπ..)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραφτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαλαίωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

1. Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.
2. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραφτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κλπ.).
3. Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.

Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

MM25305CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000 € (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων <u>Παραδοτέα:</u> 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

5 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδάφινων πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) 1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)

2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3)
Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CW0102
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 'Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4. Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από : α) την καταγραφή και

αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις και απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:

- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:

- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:

1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης A3)

ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης A.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.

2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης A3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης A.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα:

- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος)
Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες)
Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερις κατευθύνσεις: Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων. Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κλπ). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό Β. Δημιουργία webgis Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν

τις δικές του παρατηρήσεις ή φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής. Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών που φιλοξενεί.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.

Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.

Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα

Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής
3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets
4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets
5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή
6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων
7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στα Γεράνεια όρη από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος των Γερανείων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους. Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψιμότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβής οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α. Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.

Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικανικού Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (<http://glonvis.usgs.gov/>) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:

Φάση Α': (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων

Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.

Φάση Β' (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών

Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.

Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθησης της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος των Γερανείων
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.8.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης. Αναλυτικότερα: Φάση Α': (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους Φάση Β' (διάρκεια 2 χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων. Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

6 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρα για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποθεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το

ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.
2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25305CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος
331.082.749 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αιφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αιφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση.

Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχής, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α' 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων.

Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

- Τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμό. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ).
 - Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών.
 - Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000
 - Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές
 - Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τ Τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου MM25506CA0503
- Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή.

Παραδοτέο:

Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1, B.8.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών. • Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεων τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά. • Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α. • Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας. • Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος • Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων. • Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων • Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση

οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).

- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

A. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτερόων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρηνή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρηνή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπει τη διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

B. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
 - ο Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
 - ο Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
 - ο Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
 - ο Την ισχύουσα ΚΑΠ
 - ο Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
 - ο Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.
- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφίου.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκησης της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.

Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα

- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. 2. Η κίνηση των επισκεπτών στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. 3. Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. 4. Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. 5. Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. 6. Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους 7. Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχήσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων. 8. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς. 9. Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής. 10. Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνίες ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά). 11. Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων. 12. Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλιάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.

13. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.
14. Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.
15. Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1, B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:

3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. 2. Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. 3. Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου 4. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. 5. Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. 6. Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). 7. Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. 8. Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον Όδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας, 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.1.2, Γ.3.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:

2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). 2. Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. 3. Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτών πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. 4. Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. 5. Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. 6. Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. 7. Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται: Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού). 8. Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγούμενης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος. 9. Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς. 10. Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την εκτέλεση κάθε φύσης έργου και ενέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο έχει ως στόχο τη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου εν γένει για τις κατασκευές έργων εντός της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:

Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
1. Δεν επιτρέπεται η καταστροφή της φυσικής βλάστησης στις εκτάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Άδεια η οποία οδηγεί σε απώλεια ή υποβάθμιση της φυσικής βλάστησης θα πρέπει να παραχωρείται μόνο εφόσον έχει αποκλειστεί οποιαδήποτε άλλη πιθανότητα και δεν επηρεάζονται τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής. 2. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων ή η τοποθέτηση σκουπιδιών σε χώρους άλλους από τους προβλεπόμενους και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση του χώρου γενικά. Τυχόν υπάρχοντα απορρίμματα στην περιοχή θα απομακρυνθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα γίνει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θιγόμενων χώρων. 3. Δεν επιτρέπεται η φύτευση ειδών ξένων προς τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας που συνθέτουν τις φυσικές φυτοκοινωνίες. 4. Στις ζώνες προστασίας της φύσης και ζώνες διατήρησης οικοτόπων και ειδών δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων. Στις ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων επιτρέπεται η ελεγχόμενη τοποθέτηση πινακίδων και με αυστηρή τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι διακριτικές, καλαίσθητες, εναρμονισμένες με το τοπίο και να μην αντίκεινται στις αρχές προστασίας της περιοχής και σε κάθε περίπτωση να μην ξεπερνάνε σε ύψος τα 2,5 μ. 5. Δεν επιτρέπεται η απόρριψη κάθε είδους αποβλήτων, στερεών ή υγρών, οποιασδήποτε προέλευσης (αστικών, γεωργικών, κτηνοτροφικών ή βιομηχανικών) καθώς και απορριμμάτων. 6. Δεν επιτρέπεται η αποθήκευση, προσωρινή ή μη υλικών που μπορεί να μολύνουν τα ύδατα ή το έδαφος
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

7 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25305CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25305 "Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Γερανείων Όρων"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2530005
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Β.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις και απειλές στην περιοχή και περιφερειακή ζώνη
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και

κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. πυρκαγιά) και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Δασική υπηρεσία, Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
161.700 €
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Αστυνομίας, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες. Η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνου και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένης επόπτευσης σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρα, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσaráεσκια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις παράνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιων πράξεων. Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης

3. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία) που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή διάυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.

4. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.

Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών

μηχανισμών. Οι κάμερες δύνανται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδιαιτήματος). Το οπτικό-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).

5. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.

Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς υπηρεσίες. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εντοπισμός και εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου.

6. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης της περιοχής και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε